

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ
СТУДЕНТСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО

ЮРИДИЧНА ОСІНЬ 2015 РОКУ

Збірник тез доповідей та наукових повідомлень
учасників всеукраїнської наукової конференції молодих учених

11 листопада 2015 р.

м. Харків

Адреса редакційної колегії:

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
вул. Пушкінська, 77, Харків, 61024, Україна

Тези друкуються мовою оригіналу, відображають позицію автора,
який несе відповідальність за зміст

Юридична осінь 2015 року: зб. тез доповідей та наук. повідомл.
учасників всеукр. наук. конф. молодих учених (Харків, 11 листоп. 2015 р.)
/ за заг. ред. А.П. Гетьмана. – Х.: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава
Мудрого: Мадрид, 2015 – 233 с.

УДК 340(043.2)

©Національний
юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2015
© «Мадрид», 2015

ПРО ПРОЦЕДУРНІ НОРМИ ЩОДО ПОРЯДКУ ОТРИМАННЯ ДОЗВОЛУ НА ЕКСПОРТ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ТВАРИННОГО ПОХОДЖЕННЯ	
<i>Любчик А.М.</i>	164
АКТУАЛЬНІ ПРАВОВІ ПИТАННЯ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ ТОВАРОВИРОБНИКАМИ	
<i>Оболєнська С.А.</i>	166
ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЩОДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТОРІН ПО ДОГОВОРУ ЛІЗИНГУ ЗА УЧАСТЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ	
<i>Осадько А.С.</i>	169
ОСОБЛИВОСТІ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ ІНОЗЕМНИХ СУБ'ЄКТІВ	
<i>Плотник А.О.</i>	172
ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО»	
<i>Покальчук М.Ю.</i>	175
РЕАЛІЗАЦІЯ ГРОМАДЯНАМИ ПРАВА НА ОТРИМАННЯ ЗЕМЛІ ДЛЯ ДАЧНОГО БУДІВНИЦТВА ЗА РАХУНОК ЗЕМЕЛЬ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	
<i>Савченко С.В.</i>	177
ДО ПИТАННЯ ЩОДО НАДАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЖИТЛОВОГО БУДІВНИЦТВА ДЕЯКИМ КАТЕГОРІЯМ ГРОМАДЯН	
<i>Святолуцька О.С.</i>	180
КОНЦЕПЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЗЕМЕЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН В УКРАЇНІ	
<i>Сікора І.І.</i>	184
ЩОДО СУТНОСТІ ЕКОСИСТЕМНОГО ПІДХОДУ В ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ ЕКОЛОГІЧНИХ ВІДНОСИН	
<i>Сустинов Є.П.</i>	187
ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ РОСЛИННОГО СВІТУ З НАУКОВО-ДОСЛІДНОЮ МЕТОЮ	
<i>Туліна Е.Є.</i>	190
ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРИВАТИЗАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ	
<i>Цилюрик Р.А.</i>	193

СЕКЦІЯ № 4.

Правові засоби боротьби зі злочинністю

ПРОБЛЕМИ ЮВЕНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ В УКРАЇНІ	
<i>Білецька А.М.</i>	197
ЗНАЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ СТИЛЮ МИСЛЕННЯ ЮРИСТІВ АНГЛО-АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРАВОВОЇ СІМ'Ї ДЛЯ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ ДОКТРИНИ СУДОВОГО ПРЕЦЕДЕНТУ	
<i>Журба Ю.А.</i>	199
РЕАЛІЗАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУДОВОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ	
<i>Козакевич П.В.</i>	202
СПЕЦІАЛЬНІ СУБ'ЄКТИ ДИСЦИПЛІНАРНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЩОДО ДЕРЖАВНИХ СЛУЖОВЦІВ	
<i>Луценко О.Є.</i>	205

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ РОСЛИННОГО СВІТУ З НАУКОВО-ДОСЛІДНОЮ МЕТОЮ

Нині у всьому світі як ніколи гостро стоїть питання збереження навколишнього природного середовища. Науковці усіх країн проводять дослідження із метою пошуку джерел відновлення та шляхів раціонального використання природних ресурсів. Наша держава не є винятком. Згідно зі ст. 8 Закону України «Про охорону навколишнього середовища» від 25.06.1991 р. № 1264-XII в Україні систематично проводяться комплексні наукові дослідження навколишнього природного середовища та природних ресурсів задля відновлення і розробки наукових основ їх охорони і раціонального використання, забезпечення екологічної безпеки держави.

Як відомо, залежно від мети, одним із видів використання природних ресурсів, передбачених ст. 14 Закону України «Про рослинний світ» від 09.04.1999 р. № 591-XIV, є використання природних рослинних ресурсів у науково-дослідних цілях.

На теоретичному рівні окремі правові проблеми, що виникають у зв'язку з цим, розглядали такі вчені як: О.В. Басай, А.Б. Іскоян, О.І. Крассов, І.М. Шeverдина тощо. Однак комплексного дослідження у сфері використання рослинного світу у науково-дослідних цілях науковцями не проводилося.

Ще у 90-х р. минулого століття О.І. Крассов у своїй монографії «Право лесопользования в СССР» розглядав використання лісів із науково-дослідною метою. Головним завданням цього виду права лісокористування, на думку науковця, є виявлення, вивчення, збереження та використання генетичного фонду рослин у лісах. Науковець зазначає, що право науково-дослідного лісокористування регулюється сукупністю правових норм, в яких закріплені порядок виявлення, вивчення, використання і охорони генетичного фонду рослин у лісах СРСР.

Однак вважаємо, що дослідження, присвячені визначенням поняття, мети, суб'єктів та об'єктів, потрібно проводити щодо всіх видів природних рослинних ресурсів, які використовуються з науково-дослідною метою, а не тільки із приводу його компонента – лісових ресурсів.

Загальною правовою правовим підґрунтям використання природних рослинних ресурсів у науково-дослідних цілях є: Закон України «Про охорону навколишнього середовища» від

25.06.1991 р. № 1264-XII, Закон України «Про рослинний світ» від 09.04.1999 р. № 591-XIV, Лісовий кодекс України від 21.01.1994 р. № 3852-XII та «Правила використання корисних властивостей лісів», затверджені наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 14.08.2012 р. № 502. Крім названих норми, що регламентують науково-дослідну діяльність, містяться в Законі України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 13.12.1991 р. № 1977-XII тощо.

Додамо, що в законодавстві України існують підзаконні нормативні акти, які включають положення щодо опосередкованого регулювання використання природних рослинних ресурсів у науково-дослідних цілях. Йдеться наприклад про «Положення про наукову діяльність в заповідниках і національних природних парках України», затверджене наказом Міністерства охорони навколишнього середовища та ядерної безпеки України від 01.07.1997 р. № 105.

Природні заповідники та національні парки виступають науково-дослідними установами загальнодержавного значення, одним із завдань яких є ефективне використання природних комплексів і об'єктів, що мають унікальну цінність. Так, уже згадуваний нами О.І. Крассов наголошував на тому, що на території заповідників повинні бути заборонені методи наукових досліджень, пов'язані зі знищенням рослинного покриву, збором рідких та зникаючих видів рослин, що може призвести до порушення екологічної рівноваги. На нашу думку, слід підтримати ці пропозиції та закріпити такі положення на законодавчому рівні.

Розглянувши правову основу використання природних рослинних ресурсів з науково-дослідною метою, слід наголосити, що окремий акт, який регулював би розглядувані нами відносини, у національному флористичному законодавстві відсутній.

Згідно із Законом України «Про рослинний світ» від 09.04.1999 р. № 591-XIV Правила використання природних рослинних ресурсів з науково-дослідною метою затверджуються центральним органом виконавчої влади, що сприяє формуванню державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища. Проте, на сьогодні ці правила так і не були розроблені.

Так, О.В. Басай у своєму дисертаційному дослідженні вказує, що в майбутньому передбачається подальший розвиток законодавства про використання природних рослинних ресурсів шляхом деталізації положень Закону України «Про рослинний світ» у підзаконних нормативно-правових актах. На наш погляд, це стосується й використання природних рослинних ресурсів з науково-дослідною метою.

Що цікаво, на необхідності прийняття союзного та республіканських Положень про порядок використання лісів в науково-дослідницьких цілях наголошував ще О.І. Крассов.

Таким чином, можемо констатувати, що нині в Україні врегульовані лише питання використання корисних властивостей лісів (що також належать до лісових ресурсів) в науково-дослідних цілях. Йдеться про «Правила використання корисних властивостей лісів», затвержені наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 14.08.2012 р. № 502, в яких визначається, що ці Правила встановлюють норми і вимоги щодо використання корисних властивостей лісів для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей та проведення науково-дослідних робіт.

З огляду на сказане вважаємо за доцільне зупинитися ще на одному проблемному питанні. Мова йде про те, що вжитий у цих Правилах, а також у Лісовому кодексі України від 21.01.1994 р. № 3852-XII термін «проведення науково-дослідних робіт», на жаль, не має свого юридичного визначення. Щоб з'ясувати, що розуміє законодавець, треба звернутися до інших актів. Так, Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 13.12.1991 р. № 1977-XII не містить визначення «науково-дослідна робота», натомість визначає поняття «наукова діяльність», розглядаючи її як інтелектуальну творчу діяльність, спрямовану на одержання і використання нових знань. У цьому Законі названі й її форми: фундаментальні та прикладні наукові дослідження.

Щоб до кінця розібратися із цим, доречно згадати досвід ближнього зарубіжжя. Наприклад, у Російській Федерації діють «Правила використання лесов для осуществления научно-исследовательской деятельности, деятельности, образовательной деятельности», затвержені наказом МПР РФ від 28.05.2007 р. № 137. У цих Правилах передбачено, що використання лісів для проведення науково-дослідної діяльності включає до себе здійснення: експериментальної або теоретичної діяльності, спрямованої на отримання нових знань про екологічну систему лісу, а прикладних наукових досліджень спрямованих для того, щоб ці знання застосовувати вже при досягненні практичних цілей і вирішенні конкретних завдань в галузі використання, охорони, захисту, відтворення лісів.

Так, в Республіці Білорусь діє «Инструкция о порядке пользования объектами растительного мира в научно-исследовательских и учебно-опытных целях» затверджене постановою Міністерства природних ресурсів та охорони навколишньої середовища Республіки Білорусь від 29.12.2007 №105. Але на жаль ця інструкція не визначає поняття використання

рослинного світу з науково-дослідною метою.

Беручи до уваги наведене, пропонуємо розробити та прийняти окремий підзаконний нормативний акт у формі Правил, що регулювали би використання природних рослинних ресурсів у науково-дослідних цілях. В цих Правилах, зокрема, слід передбачити норми, які стосувалися б усіх природних рослинних ресурсів (у тому числі й лісових). Також має бути окреслене коло суб'єктів, їх права та обов'язки, порядок і підстави виникнення та припинення права використання природних рослинних ресурсів з науково-дослідною метою.

Цилюрик Р.А.,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
аспірант кафедри земельного та аграрного права

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРИВАТИЗАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ

Приватизація земель являє собою сукупність здійснюваних суб'єктами приватизації дій та заходів, спрямованих на трансформацію форми власності земель, при якій відбувається перехід земельних ділянок з публічної (суспільної) власності, суб'єктами якої є держава та територіальні громади, у приватну власність фізичних та юридичних осіб.

Відповідно до законодавства України приватизація сільськогосподарських земель, призначених для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, здійснювалася двома основними шляхами. По-перше, держава започаткувала передачу сільськогосподарських угідь із земель запасу та земель резервного фонду громадянам у приватну власність для ведення селянського (фермерського) господарства. По-друге, вона ініціювала здійснення комплексу заходів щодо надання членам сільськогосподарських підприємств статусу власників земель, які перебували у користуванні цих підприємств.

До кола суб'єктів приватизації землі входять громадяни, юридичні особи та органи влади, які беруть участь у приватизації земельних ділянок. Громадяни та юридичні особи становлять найчисленнішу групу суб'єктів приватизації землі.

Згідно зі ст. 84 ЗК України право державної власності на землю набувається і реалізується державою в особі Кабінету Міністрів України, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських, районних державних адміністрацій. Названі органи державної виконавчої влади є суб'єктами приватизації земель у частині приватизації земель державної власності.